

FM: Aprīlī mazumtirdzniecībā spēcīgākais kritums pēdējo 10 gadu laikā

Publicēts: 28.05.2020.

[Jaunami](#)

Šā gada aprīlī COVID-19 krīzes iespaidā Latvijas mazumtirdzniecībā reģistrēts straujākais kritums pēdējo desmit gadu laikā, tirdzniecības apjomiem salīdzināmās cenās gada griezumā sarūkot par 9%. Aprīļa dati parāda patieso pašizolācijas un fiziskās distancēšanās ainu, jo tika aizvadīts pilns mēnesis COVID-19 izraisītajā ārkārtējā situācijā, ko raksturo virkne ekonomisko aktivitāti ierobežojošu pasākumu.

Aprīlī pārdošanas apjomi saruka gan pārtikas, gan nepārtikas produktu tirdzniecībā. Ja martā mazumtirdzniecība pārtikas preču veikalos bija strauji pieaugusi (+7,1%), iedzīvotājiem veidojot pārtikas produktu rezerves satraukumā, ka drīz vien varētu tikt slēgti visi pārtikas veikali, tad drīz vien šīs bažas norima, un aprīlī, salīdzinot ar pērnā gada aprīli, pārdošanas apjomi pārtikas produktu veikalos samazinājās par 3,5%. Salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, mazumtirdzniecība ar pārtikas precēm saruka vēl straujāk – par 6,9%. To, cik ilgi šajā mazumtirdzniecības produktu grupā būs vērojams kritums, ietekmēs tas, cik mēnešiem iedzīvotāji marta vidū ir izveidojuši ilgstoši uzglabājamo produktu krājumus.

Noderīga ziņa? Padalies!

Savukārt krietni straujāku kritumu uzrādīja nepārtikas preču mazumtirdzniecība – tās apjomi salīdzinājumā ar 2019. gada aprīli šogad saruka par 12,2%. Būtiskāko negatīvo devumu nepārtikas produktu tirdzniecībā radīja straujais kritums apģērbu un apavu mazumtirdzniecībā, kur spēcīgs pārdošanas apjomu sarukums tika reģistrēts jau martā. Aprīlī tirdzniecības apjomi ar apģērbiem un apaviem salīdzinājumā ar 2019. gada aprīli samazinājās par vairāk nekā pusi, kritumam sasniedzot 56,5%. Tik spēcīgu sarukumu noteica ar COVID-19 slimības izplatības ierobežošanu noteikto pasākumu ievērošana, tai skaitā tirdzniecības centru slēgšana brīvdienās, sākot ar marta beigām.

Otru lielāko negatīvo devumu nepārtikas preču tirdzniecības rezultātos aprīlī sniedza degvielas mazumtirdzniecības apjomu kritums par 5,3%. Tā kā šie dati ir atspoguļoti salīdzināmās cenās, neparādot degvielas cenu pārmaiņu ietekmi uz pārdošanas apjomiem (aprīlī degviela Latvijā bija par 20% lētāka nekā pirms gada), tad degvielas tirdzniecības apjomu kritumu noteica pieprasījuma sarukums, ārkārtējās situācijas laikā iedzīvotājiem pārvietojoties retāk. Savukārt faktiskajās cenās auto degvielas mazumtirdzniecība aprīlī gada griezumā bija samazinājusies par 23,1%, demonstrējot degvielas cenu krituma ietekmi Latvijā, ko izraisīja straujais naftas cenu sarukums pasaules tirgos pēdējo mēnešu laikā.

Aprīlī spēcīgu kritumu uzrādīja un būtisku negatīvu ietekmi radīja arī metālizstrādājumu, krāsu un stikla mazumtirdzniecība – šo produktu pārdošanas apjomi salīdzinājumā ar iepriekšējā gada aprīli samazinājās par 6,3%. Jāatzīmē, ka tirdzniecības kritums šajā kategorijā ir vērojams jau kopš pērnā gada otrās puses, tādējādi aprīlī reģistrētais samazinājums nav tieši attiecināms uz COVID-19 krīzi.

Negatīvas tendences vērojamas arī informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtu mazumtirdzniecībā, kur pārdošanas apjomi aprīlī gada griezumā sarukuši par 24,5%. Kultūras preču un atpūtai paredzēto preču mazumtirdzniecība tajā pašā laikā samazinājās par 17,1% un kosmētikas un tualetes piederumu mazumtirdzniecība bija par 17,6% zemāka nekā pirms gada. Būtiski saruka arī lietoto preču mazumtirdzniecība, kā arī mazumtirdzniecība stendos un tirgos.

Savukārt fiziskās distancēšanās apstākļos augot pieprasījumam pēc produktu bezkontakta piegādes, aprīlī būtiski palielinājās mazumtirdzniecība pa pastu un interneta veikalos. Salīdzinājumā ar 2019. gada aprīli e-vidē veikto pirkumu apjoms palielinājās par 25,1%. Visai iespējams, ka iepirkšanās internetā, tai skaitā izmantojot dažādas mobilās aplikācijas pārtikas produktu un gatavā ēdiena piegādei, nezaudēs savu popularitāti arī pēc COVID-19 krīzes, jo iedzīvotāji būs izmēģinājuši šīs tehnoloģijas un pārliecinājušies par tās priekšrocībām.

Mērens pārdošanas apjomu kāpums 3,2% apmērā aprīlī tika reģistrēts farmaceitisko un medicīnisko piederumu mazumtirdzniecībā, kas ir zemāks pieaugums nekā martā un arī iepriekšējos šā gada mēnešos.

2020. gada četros mēnešos kopā mazumtirdzniecības apgrozījums Latvijā bija par 0,7% zemāks nekā pirms gada, ko noteica nelielais pārdošanas apjomu kritums martā, taču būtiskāko negatīvo ietekmi radīja aprīļa rezultāti. Nepārtikas produktu tirdzniecība, atskaitot degvielu, četros mēnešos bija par 3,5% zemāka nekā pirms gada, degvielas pārdošanas apjomi saruka par 0,7%, tikmēr mazumtirdzniecība pārtikas produktu veikalos joprojām uzrādīja pieaugumu par 2,6%.

Visai ticams, ka COVID-19 krīzes zemākais punkts bija tieši aprīlis, jo, stabilizējoties epidemioloģiskajai situācijai valstī, jau kopš maija vidus daļa ekonomisko aktivitāti ierobežojošo pasākumu tika mīkstināti un iedzīvotāju nedrošība mazinājās. Turklāt ar 9. jūniju Latvijā visdrīzāk tiks atcelta ārkārtējā situācija, un, lai arī vēl paies vairāki mēneši līdz ekonomika atgriezīsies ierastajā ritmā, iedzīvotāju kustība un privātais patēriņš būs mazāk ierobežoti, kas pozitīvi ietekmēs gan tirdzniecības nozari, gan ekonomiku kopumā. Uz to norāda arī jaunākie Eiropas Komisijas apkopotie dati par patērētāju un mazumtirgotāju noskaņojumu, kas maijā no ārkārtīgi zemajiem līmeņiem uzrādījis simboliskus uzlabojumus.

[Pieteikties jaunumu saņemšanai e-pastā](#)

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-aprili-mazumtirdznieciba-specigakais-kritums-pedejo-10-gadu-laika>